

Miriam Nazarejová

29.3.2019. Británia vystupuje zo 43-ročného manželstva s „panovačnou“ Európou. Búra tým všetky mosty a zbavuje sa bruselského diktátu, poľských imigrantov a moslimských utečencov. Zasa a znova sa vrhá do izolácie svojho ostrova. Na druhom konci kontinentu ponížene stojí Slovák Tóth, ktorý sa spoločne so Saganom stal obeťou zlého Západu. Povedané o Saganovi ústami facebookového statusu Prezidenta cyklistického zväzu, Petra Privara: „Francúzov, ktorí sa už ďalej nemohli pozerat' na to, ako sa nejaký Slovák na ich pretekoch rozt'ahuje.“¹ Oba tieto prípady spája jedno: vysoká národná hrdosť, ktorá je na jednej strane uholným kameňom budovania a zachovania si identity, no na tej druhej, zároveň železným múrom, ktorý uvrhuje národ do inferna izolácie. Národná hrdosť v extrémnej podobe a to vo forme silného nacionalizmu bráni ľudstvu začať ťahať za jeden povraz, a tak spoločne riešiť svetové problémy. Preto si dovoľím položiť otázku: „Je národná hrdosť v súčasnosti potrebná, alebo sa už stáva len prežitkom minulých dôb, ktorý si už nezaslúži svoje miesto v neustále sa zväčšujúcom mori globalizácie?“

Keď sa v minulosti stretol Talian so Slovákom, prvá vec bola, že si úplne nerozumeli, pretože nerozprávali spoločným jazykom. Ďalšou otázkou zostávalo, či by sa vôbec dostali k možnému rozhovoru, keďže xenofóbia, alebo skôr kultúrny šok pracovali na plné obrátky a to hlavne v dobe, keď doma nemali YouTube, ktorý by im priblížil svet mimo ich dediny. Strach z cudzieho bol veľmi rozšírený, pretože existovalo nepoznané. Dnes už človek pokojne stretne na ulici nemeckého turistu, o ktorom ani nevie, že je Nemec, pretože obaja nosia rovnaké Airmaxy a sú buď hipsteri, konzervatívni, nerdi, cool alebo lúzeri. Obaja poznajú angličtinu, počúvajú Eminema, milujú Kebab, dokážu sa porozprávať o utečeneckej kríze. Dnes sa národy už nestavajú do izolácie svojich ríš, naopak búrajú múry informačnou revolúciou, a tak vytvárajú zmes všetkých možných ideológií, názorov,

---

¹M. ČERVENÝ: *Matej Tóth ukázal pokoj vtedy, keď mnohí hovorili, že nám Slovákom len ubližujú.* [online]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné na internete: <<https://dennikn.sk/980098/matej-toth-ukazal-pokoj-vtedy-ked-mnohi-hovorili-ze-nam-slovakom-len-ublizuju/>>.

novú jedinečnú svetovú kultúru. Už nezáleží, či ste Slovák, alebo Američan. Podstatné je to, aké máte názory, kým ste.

No aj napriek intenzívnemu formovaniu multikultúrnej spoločnosti, národnú hrdosť ešte vždy pociťuje podľa prieskumu Sociologického ústavu Slovenskej akadémie vied (SAV) z roku 2014, vykonanom na vzorke 1156 respondentov až 88,5 percenta Slovákov² V praxi je národná hrdosť veľmi vysoko zastúpená, no má svoje miesto aj v teoreticky ideálnom svete?

Za národnú hrdosť môžeme jednoducho považovať uvedomovanie si hodnoty svojej príslušnosti k národu. V bežnom živote sa prejavuje pocitom pýchy na určitý národ, jeho politiku, kultúru, jazyk, hodnoty, úspechy a tradície ako sú napríklad bryndzové halušky, striedme víťazstvá slovenských hokejistov a pod.

Ak chceme nájsť odpoveď na otázku, či je národná hrdosť v súčasnosti potrebná najskôr musíme pochopiť, v čom môže byť veľkým prínosom. Taká národná hrdosť, ktorá je založená na mierumilovnosti, tvorí základ kultúrnej identity a od narodenia prispieva k pocitu spolupatričnosti. V minulosti ju ľudia potrebovali na zjednotenie, na obránenie svojich práv a ochranu vlastnej identity. Bola nevyhnutná hlavne v takom svete, keď myšlienky demokracie a všeobecnej tolerancie rôznorodosti boli v praxi zabudnuté a nahradené feudalizmom, utláčaním, absolutistickou mocou, neskôr totalitou a inými slobodnému mysleniu nepriateľskými režimami, ktoré podporovali len jedinú „pravdivú“ ideológiu.

Dnes sa však nachádzame v spoločnosti, keď sú práva menších, národov a práva každého človeka na základe nielen Všeobecnej deklarácie ľudských práv a slobôd z roku 1948 garantované a ukotvené v ústave skoro každého štátu sveta. Preto si myslíme, že je na mieste tvrdiť, že pozitívna funkcia národnej hrdosti, ktorá tkvela predovšetkým v obránení jedinečnej kultúry a osobitosti národa, v dnešnom slobodnom svete stráca zmysel, keďže aktuálne pomery už nepredstavujú riziko násilného potlačenia národnej identity.

Tak akú úlohu má národná hrdosť dnes? Osobne zastávame postoj, že dnes národná hrdosť skôr stojí na okraji mierumilovnosti a vo viacerých krajinách

---

² SITA: *Prieskum: Národnú hrdosť pociťuje 88 % Slovákov*. [online]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné na internete: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/347467-narodnu-hrdost-pocituje-podla-prieskumu-88-slovakov/>>.

dosahuje extrém vo forme silného nacionalizmu, viac škodí, ako prospieva. Pripravuje pôdu pre prehnaný nacionalizmus, ktorý ťaží z pocitov jedinečnosti a hrdosti a premieňa ich na nenávisť voči každému, kto nie je súčasťou národnej skupiny.

Ako? Národná hrdosť vytvára zbytočnú rivalitu a rozdiely, a tak bráni k všeobecnej spolupráci. Dáva jednotlivým národom pocit, že sú vo svete sami proti všetkým, vytvára zbytočné stereotypy, rozdeľuje. Zoberme si príklad Európskej únie. V nej sa spája 28 rôznych národov, s rôznymi tradíciami a kultúrami. Navonok sa prezentuje, že spolupráca, či ne - spolupráca medzi jednotlivými národmi nie je založená na nacionálnych sporoch, ale na „úprimných“ rozdieloch v názoroch členských krajín. No železná opona ešte vždy stojí, pretože „vyspelejší“ Západ sa ešte vždy sťažuje na odlev financií do „vzperného východného bloku“. Česi si naopak znova zvolili taktického populistu a pro-ruského prezidenta, pretože sa chcú vyhnúť bruselskému diktátu, zatiaľ čo Gréci Macedóncom nedovolia vstup do únie, pretože Macedónci nie sú Macedónci ale Slovania, ktorí helenistickým Grékom kradnú ich identitu. Na druhej strane zemegule zase USA prežíva inváziu mexických zdrogovaných príživníkov, pred ktorými nemožno Američanov chrániť nijak inak, ako vybudovaním múra. Pretože všetci Poliaci kradnú Britom prácu, všetci Mexičania sú nebezpeční, všetci Sýrčania sú teroristi. Jedná sa v prípade takýchto argumentoch o racionálne konanie národov založené na faktoch? Skôr tu ide o prehlbovanie rivality a xenofóbie, pomocou vysokej národnej hrdosti, medzi v minulosti možno ešte rozdielnymi, no dnes už skoro rovnakými spoločnosťami.

No na konci dňa sme všetci ľuďmi so spoločnými hodnotami vybudovanými na gréckej filozofii a rímskej politike, s rovnakým pripojením na internet a obľúbenými celebritami, „hitovkami“ a „meme“ obrázkami. Svet už nie je tisíc, ale jedno. Nové informačné technológie zbúrali bariéry kultúrnej izolácie a otvorili dvere globalizácii, a tak aj vzniku takzvanej homogenizovanej svetovej kultúry. Svet sa mení na základe amerického spisovateľa Marshalla McLuhana na jednu globálnu dedinu. Slovákov dnes už nevádí, že si kupuje šaty z čínskej továrne a nie zo Vzorodevu, Trumpove tweety a škandály rieši rovnako ako Američan a Ekonomická globalizácia vo forme infraštruktúrneho prepojenia celého sveta, ku ktorému došlo koncom 20.storočia sa postarala o to, že dnes sú rozdiely medzi

národmi už len symbolické. Prejavujú sa už len v rivalite počas športových podujatí, alebo pití piva, no vo všeobecnosti dnes západné národy zdieľajú rovnakú mentalitu a spoločnú hodnotovú, politickú a kultúrnu bázu.

Cesta izolácie a nadradenosti, či podradenosti národov, ku ktorej národná hrdosť značne prispieva vytváraním hore spomínaných rozdielov, nie je budúcnosťou. Minulosť nám jednoznačne dokázala, že keď raz jeden národ poštekli charismatický „Führer“ po egu a vyhlási sa za jedinú správnu „rasu“ neprinesie to nič iné len nenávisť, zlobu a smrť nevinných 12 miliónov ľudí inej národnej, či „rasovej“ príslušnosti.

Národná hrdosť, ktorá v minulosti budovala, dnes už len ničí. Táto na prvý pohľad pozitívna emócia je systematicky zneužívaná extrémistami na rozbúranie demokracie. Podporuje bezhlavý konzum nefaktických bludov, ktoré sa šíria ľudskými myslami ako mor, a ktoré zbytočne rozširujú nenávisť a bránia jednotnej spolupráci. Národná hrdosť, ktorá v minulosti spájala, dnes už len rozdeľuje spoločnosť, ktorá je vo svojom gro rovnaká, globalizovaná. Preto namiesto skrývania sa za banálne rozdiely šírme jednotu, porozumenie, a tak pripravme priestor na svet zbavený zbytočnej nenávisti, ktorý rešpektuje rôznorodosť, no nevyužíva ju na svoje sebecké účely. Svet systematickej spolupráce. Preto odhodme zbytočné národné spory a staňme sa pravými Európanmi, bojujúcimi za dobro našej spoločnej budúcnosti.